

Tajua Mut! -toimintamalli

työvälineeksi syrjäytymisen ehkäisyyn

TAJUA MUT!

STOPPI NUORTEN POMPOTTELULLE

TAJUA MUT!
STOPPI NUORTEN POMPOTTELULLE

Annan tarina

<https://www.youtube.com/watch?v=F-FKRwGkjKo>

kansallinen

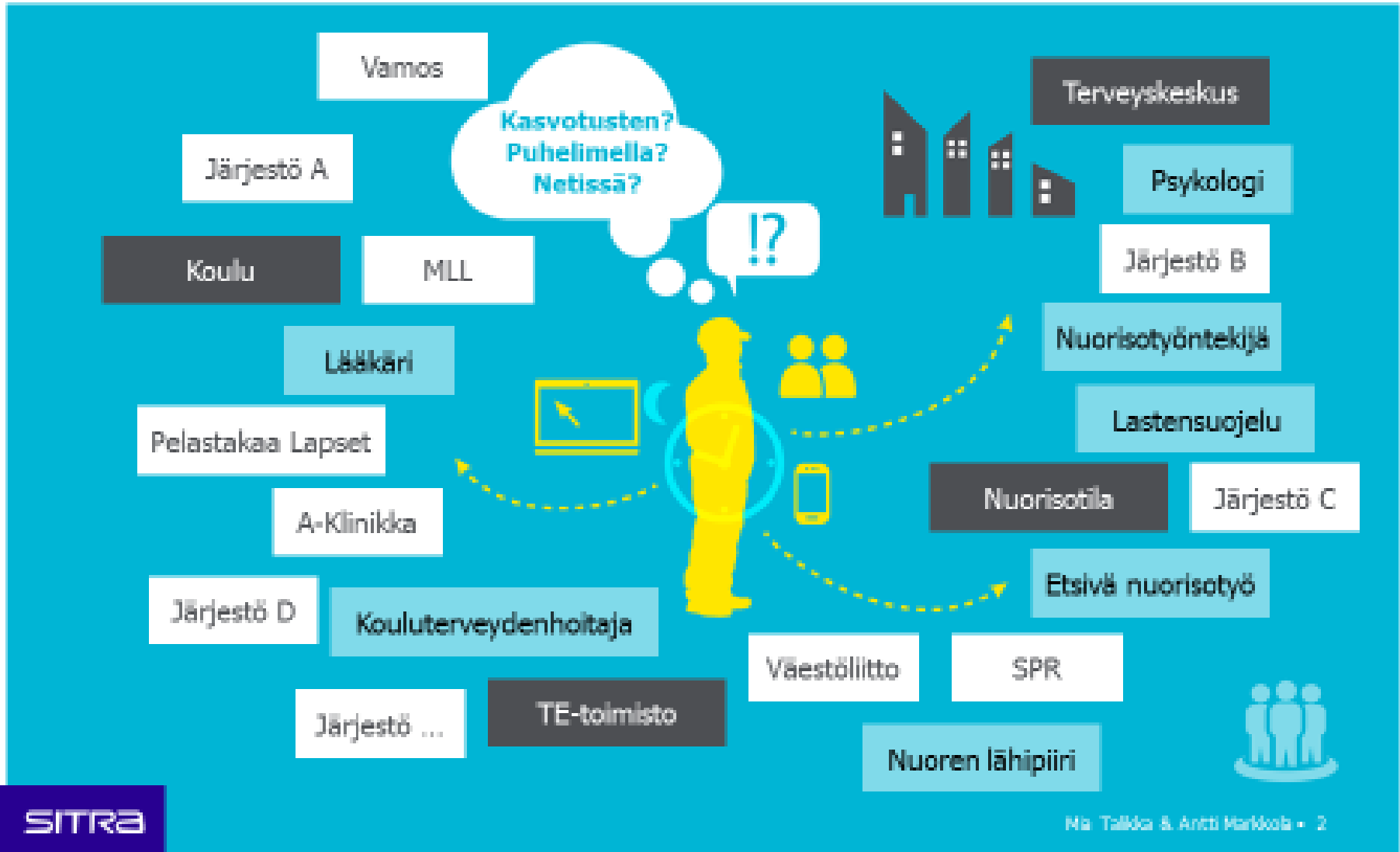
TAJUA MUT!

STOPPI NUORTEN POMPOTTELULLE

Yhteiskunnan palveluverkko nuoren näkökulmasta

TAJUA MUT!
STOPPI NUORTEN POMPOTTELULLE

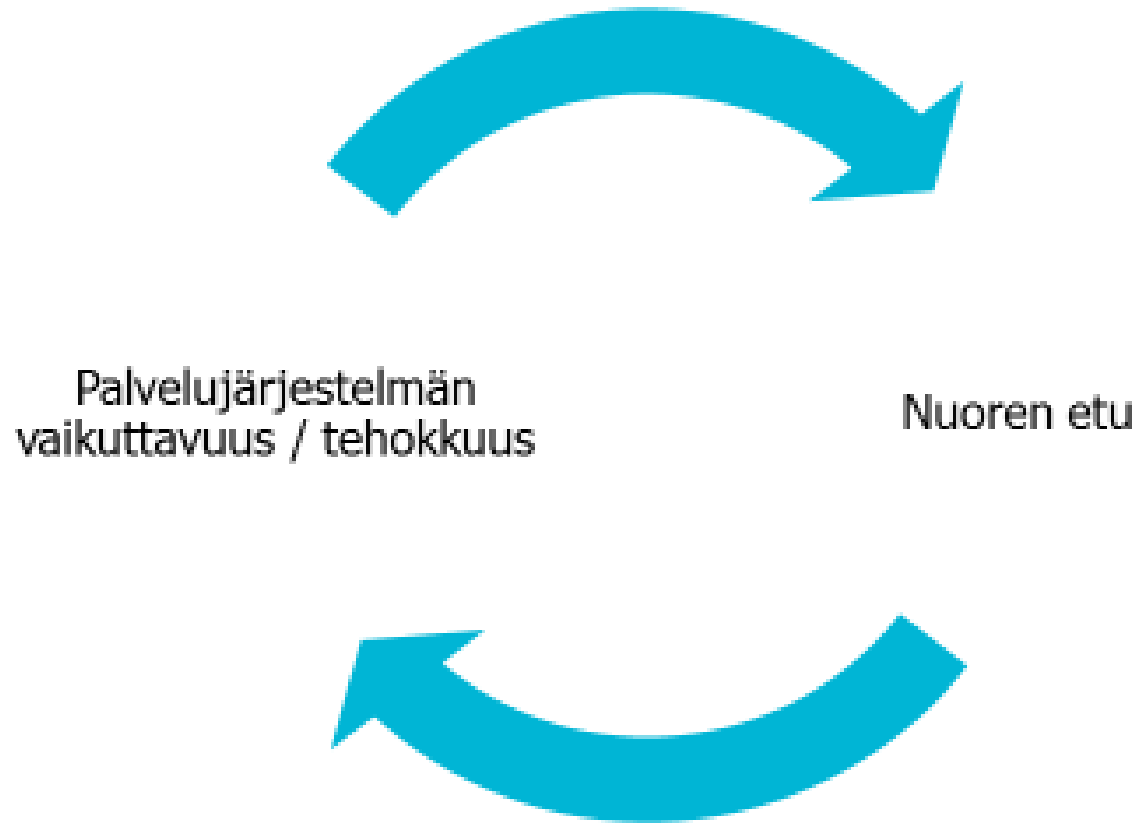

Varhainen apu ja ennaltaehkäisy on paras ratkaisu kaikkien kannalta

TAJUA MUT!
STOPPI NUORTEN POMPOTTELULLE

Nuori vai palvelujärjestelmä fokuksessa?

Tutkimustietoa syrjäytymisen hinnasta

Sitran ja THL:n tutkimus 1/2018

Syrjäytymisen hinta – case investoinnin kannattavuuslaskelmasta

TAJUA MUT!
STOPPI NUORTEN POMPOTTELULLE

Ensimmäistä kertaa empiiriseen aineistoon perustuva arvio syrjäytymisen yhteiskunnalle aiheuttamista kustannuksista.

- **Riskiluokitus: 4 lapsuuteen liittyvää, syrjäytymistä ennakoivaa tekijää:**
 - vanhempien matala koulutustaso
 - päihde- ja mielenterveysongelmat
 - pitkäaikainen toimeentulotuen tarve
 - perheen rakenteessa tapahtuneet suuret muutokset.

Mitä useampi tekijä perheessä toteutuu, sitä todennäköisemmin lapsi tarvitsee kasvunsa ja elämänsä aikana erilaisia tukitoimia.

- korjaavat palvelut kohtaavat merkittävän osan ikäluokasta.
- **Ehkäisevien ja hyvinvointia tukevien palveluiden merkitys korostuu ylisukupolvisen ongelmaketjun katkaisemisessa ja syrjäytymisen ehkäisemisessä.**
- Lasten ja nuorten oppimisvaikeuksien, käytösongelmien sekä muiden vaikeuksien taustalla saattaa olla geneettisiä tai neurologisia syitä, mutta **ympäristötekijöihin, kuten perheeseen, koulunkäyntiin, sosiaalisiin suhteisiin tai harrastuksiin, voidaan vaikuttaa.**
- **Hyvinvoinnin tukemiseen ja arjen sujumiseen vaikuttamalla voidaan ongelmien ilmaantumista estää ja niistä selviämistä edistää.**
- **Tulokset osoittavat koulutuksen suuren merkityksen koko elämän aikaiseen kustannukseen ja tuottavuuteen**

Tutkimustietoa syrjäytymisen hinnasta

Sitran ja THL:n tutkimus 1/2018

Syrjäytymisen hinta – case investoinnin kannattavuuslaskelmasta

TAJUA MUT!

STOPPI NUORTEN POMPOTTELULLE

Taulukko 3. Työllisyys- ja työttömyysodotteet, palkkatulo, työmarkkinatuet ja työelämän ulkopuolella olovuodet ikävälillä 18–67 vuotta (EVA 2015)

Koulutus	Työllisyysodote (vuotta)	Työttömyysodote (vuotta)	Palkkatulo (€ koko työura)	Työmarkkinatuet (€ koko työikä)	Työvoiman ulkopuolella (vuotta)
Ylempi korkea-aste	38,8	3,1	2 008 130	22 730	5,1
Alempi korkea-aste	36,1	3,8	1 344 650	27 860	7,1
Keskiaste	32,1	5,0	987 420	36 660	9,9
Perusaste	25,3	6,4	761 490	46 920	15,3

Tutkimustietoa syrjäytymisestä

Me-säätiön Data

- Syrjässä työkalu (työttömyys, koulutus, mielenterveys)
- Ennustetyökalu (työttömyysennuste)
- Tulot ja etuudet –työkalu (työtulot, tulonsiirrot, opintotuki)
- Syrjäytymislaskuri

<http://www.mesaatio.fi/data/>

Me-säätiö on tunnistanut oman työnsä näkökulmasta syrjäytymisilmiön keskeisimmiksi tekijöiksi

- 1) **koulutuksen keskeytymisen** ja siitä seuraavan puutteellisen koulutustason
- 2) **työkokemuksen ja työn puuttumisen,**
- 3) **harrastuksia vaille jäämisen** sekä
- 4) **mielenterveyden ongelmat**

TAJUA MUT!
STOPPI NUORTEN POMPOTTELULLE

Ilman peruskoulun jälkeistä tutkintoa olevat 20-29 –vuotiaat työttömät työnhakijat 11/2017, Uusimaa

Lähde: TEM/Työväilitystilasto 1207

Alue	2016 marraskuu	2017 lokakuu	2017 marraskuu	Vuosimuutos (%)
KOKO MAA	15 655	13 724	13 794	-11,9 %
UUSIMAA	5226	4489	4488	-14,1 %
Helsingin seutukunta	2016 marraskuu	2017 lokakuu	2017 marraskuu	Vuosimuutos (%)
ESPOO	726	723	691	-4,8 %
HELSINKI	2224	1816	1898	-14,7 %
HYVINKÄÄ	183	144	131	-28,4 %
JÄRVENPÄÄ	140	144	139	-0,7 %
KARKKILA	23	28	28	21,7 %
KAUNIAINEN	..	5	7	133,3 %
KERAVA	154	125	111	-27,9 %
KIRKKONUMMI	112	96	85	-24,1 %
LOHJA	145	91	105	-27,6 %
MÄNTSÄLÄ	34	19	26	-23,5 %
NURMIJÄRVI	62	67	68	9,7 %
PORNAINEN	7	-71,4 %
SIPOO	27	30	29	7,4 %
SIUNTIO	8	6	5	-37,5 %
TUUSULA	68	48	54	-20,6 %
VANTAA	891	737	719	-19,3 %
VIHTI	67	65	53	-20,9 %

Raaseporin seutukunta	2016 marraskuu	2017 lokakuu	2017 marraskuu	Vuosimuutos (%)
HANKO	21	20	19	-9,5 %
INKOO	9	7	5	-44,4 %
RAASEPORI	88	81	85	-3,4 %
Porvoon seutukunta	2016 marraskuu	2017 lokakuu	2017 marraskuu	Vuosimuutos (%)
ASKOLA	9	6	7	-22,2 %
MYRSKYLÄ	7	7	6	-14,3 %
PORVOO	162	169	164	1,2 %
PUKKILA	0,0 %
Loviisan seutukunta	2016 marraskuu	2017 lokakuu	2017 marraskuu	Vuosimuutos (%)
LAPINJÄRVI	7	-57,1 %
LOVIISA	47	47	46	-2,1 %

.. = tietoa ei ole saatu,
se on liian epävarma
esitettäväksi tai se on
salassapitosäännön
alainen

Nuorisotyöttömyyden seuranta 11/2017

Kerava ja Kuuma-kunnat*

TAJUA MUT!
STOPPI NUORTEN POMPOTTELULLE

alle 25 v.

- Kerava 209
- Kuuma-kunnat 1157

25–29 v.

- Kerava 170
- Kuuma-kunnat 921

Ilman peruskoulun jälkeistä tutkintoa olevat 20–29 v.

- Kerava 111
- Kuuma-kunnat 558*

**Pornainen ei mukana luvussa, tietoa
heiltä ei ole varmistettu*

*Kuuma-kunnat: Hyvinkää, Järvenpää, Kerava, Mäntsälä, Nurmijärvi, Pornainen, Sipoo ja Tuusula

TAJUA MUT!
STOPPI NUORTEN POMPOTTELULLE

**Miten tavoitamme apua
tarvitsevat nuoret ajoissa?**

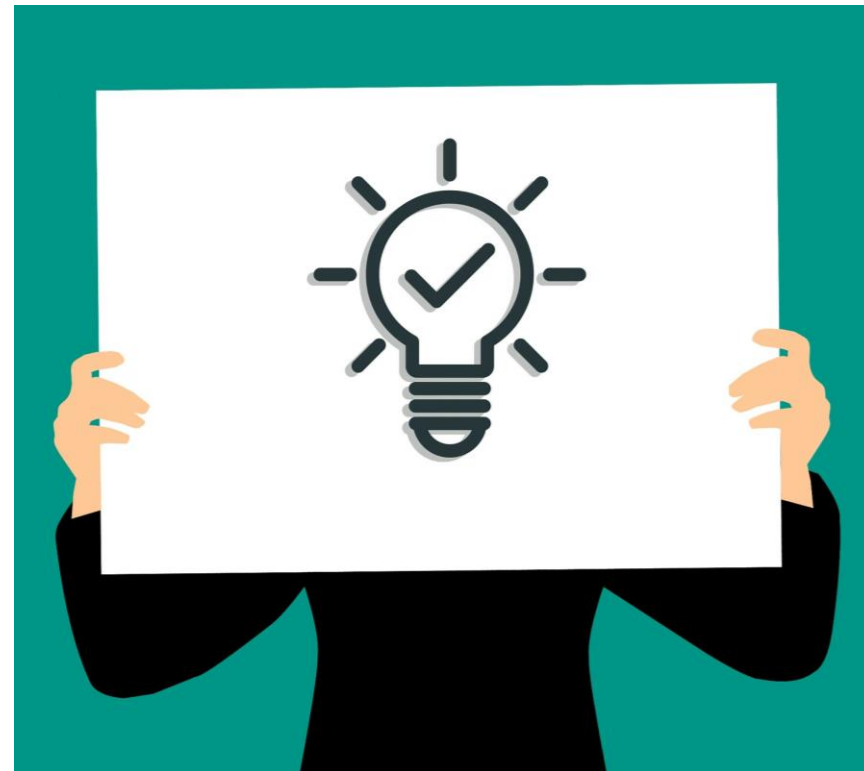
TAJUA MUT!

Ratkaisu: Tajua Mut! -toimintamalli työvälineeksi kuntiin

TAJUA MUT!

STOPPI NUORTEN POMPOTTELULLE

- Tapa hyödyntää kaikkia **nuoren kanssa toimivia tahoja**, jotta apua tarvitsevat nuoret tavoitettaisiin ajoissa.
- Tapa **saada** apua tarvitseva nuori **palveluiden pariin** varhaisessa vaiheessa.
- Tapa saada **eri alan ammattilaiset** keskustelemaan ja jakamaan tietoa keskenään.
- Tapa saada nuorelle **yksilöllistä apua yhden tahon kautta**.
- Tapa ottaa **nuoresta koppi**.

Mikä on Tajua Mut! -toimintamalli?

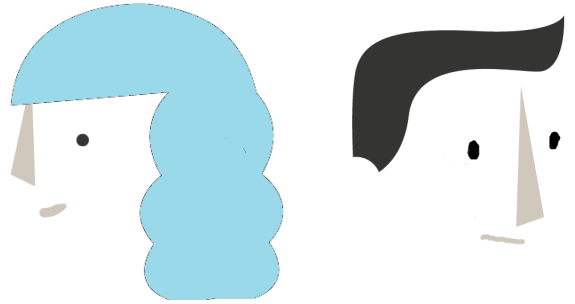
TAJUA MUT!
STOPPI NUORTEN POMPOTTELULLE

Toimintamallin tavoitteena on nuorten syrjäytymisen ehkäisy. Malli perustuu nuorten varhaiseen auttamiseen yhden tahon kautta.

- Tajua Mut! tarjoaa yksilöllistä ja varhaista tukea lapsille ja nuorille ammattilaisia yhdistävän toimintamallin avulla.
- Sisältää yksinkertaisen ja nopean työvälineen, joka tiivistää ammattilaisten välistä yhteistyötä ja mahdollistaa tiedonvaihdon.
- Koordinoivana tahona toimii kunnan etsivä nuorisotyöntekijä.
- Nuoren näkökulmasta parempi palveluohjaus
- palvelut tulevat koordinoitusti yhden ihmisen kautta viiden arkipäivän sisällä ilmoituksesta

Kenelle?

KOHDERYHMÄ

- alle 29-vuotiaat nuoret
- alaikäraja Keravalla 13v.
- Toiminta perustuu nuoren vapaaehtoisuuteen
- Tajua Mut! mallia käyttävän kunnan nuori

MALLIA VOIVAT KÄYTTÄÄ

- kaikki lapsia ja nuoria työssään kohtaavat ammattilaiset eri toimialoilta
- julkiselta, yksityiseltä ja kolmannelta sektorilta

TAJUA MUT!
STOPPI NUORTEN POMPOTTELULLE

Näin Tajua Mut! toimii

LÄHTÖ

1. Ammattilainen ottaa huolen puheeksi nuoren kanssa ja kertoo toimintamallista.

Nuori voi missä tahansa vaiheessa kieltäytyä avusta.

Tietojärjestelmään ei kirjata mitään muita tietoja nuoresta, kuin yhteystiedot, ja nämä menevät ainoastaan etsivälle nuorisotyöntekijälle.

2. Ammattilainen kirjaa nuoren suostumuksella hänen yhteystiedot Tajua Mut! -tietojärjestelmään.

3. Etsivä nuorisotyöntekijä saa tiedon nuoresta, joka tarvitsee ohjausta tai muuta tukea.

Kaikkiin nuoriin otetaan yhteyttä.

4. Etsivä nuorisotyöntekijä ottaa jokaiseen nuoreen yhteyttä 1-5 arkipäivän kuluessa ja keskustelee hänen tilanteestaan.

MAALI

7. Tapaamiset päättyvät siihen, kun nuori saa tarvitsemansa avun / ohjauksen, hänen tilanne selviää tai mikäli nuori ei enää halua apua.

Etsivällä nuorisotyöntekijällä ei ole nuoresta mitään ennakkotietoa. Vasta siinä vaiheessa, kun nuoreen otetaan yhteyttä, selviää, minkälaista tukea nuori tarvitsee.

6. Moniammatillisessa tapaamisessa käsitellään nuoren ehdoilla hänen toivomiaan asioita. Tapaamisia järjestetään niin monta, kuin nuori itse haluaa. Tapaamisissa voi nuoren toiveesta olla mukana myös perheenjäseniä.

5. Etsivä nuorisotyöntekijä kokoaa kaikki nuoren toivomat tahot yhteen ja järjestää tapaamisen nuoren kanssa.

Perhe pyritään aina pitämään ajan tasalla nuoren tilanteesta. Toimintamalli voidaan kuitenkin ottaa käyttöön, vaikkei vanhemmilta saataisi lupaa, mutta nuori itse haluaa.

TAJUA MUT!
STOPPI NUORTEN POMPOTTELULLE

2018: Nuoren oma ilmoitus

Nuori voi tehdä itse yhteydenottopyynnön netissä kuntansa etsivään nuorisotyöhön toimintamallin kautta.

- Espoo on pilotoinut nuoren omaa ilmoitusta 2017
- lanseeraus helmikuussa 2018 kaikkien Tajua Mut! -kuntien käyttöön
- nuori voi jättää yhteydenottopyynnön 24/7
- nuoren oma ilmoitus mahdollistaa toimintamallin käytön ilman ammattilaista

TAJUA MUT!
STOPPI NUORTEN POMPOTTELULLE

Suomeksi Anna palautetta

13–28-vuotias nuori!

Täytä alla oleva lomake, mikäli koet tarvitsevasi apua tai tukea jossain elämääsi liittyvässä asiassa. Lomake ohjautuu Tajua mut! -järjestelmän kautta etsivään nuorisotyöhön. Etsivä nuorisonohjaaja ottaa sinuun puhelimitse yhteyttä viiden arkipäivän sisällä.

Etunimi*

Sukunimi*

Syntymäaika*

Puhelinnumero*

Lähetä

Toimintamalli on lähtöisin Hollannista

TAJUA MUT!
STOPPI NUORTEN POMPOTTELULLE

- Toimintamallia alettiin kehittää Rotterdamissa vuonna 1998. Nykyään se on käytössä koko maassa, ja on kirjattu lakiin. Kaikki ammattilaiset käyttävät sitä.
- Suomeen toimintamallin toi Sitra vuonna 2013.
- Ensimmäisenä sitä kokeili Mikkeli, ja samana vuonna toiminnan aloitti myös Espoo. Kerava tuli mukaan vuonna 2015 ja Riihimäki 2016. Tuusula ja Nivala 2017.

Tavoitteena on, että toimintamalli leviää valtakunnalliseksi.

Kerava koordinoi toimintamallin kansallista levittämistä vuosina 2017- 2018

Mitä on hyvä elämä ja turvallinen arki?

- Nuoren ja hänen läheisiensä hyvinvointi
- yhteiskuntaan ja yhteisöön kuuluminen
- usko tulevaisuuteen ja mahdollisuus vaikuttaa siihen itse
- kokemus siitä, että tulee kuulluksi ja nähdyksi omana itsenään
- turvaverkko haasteiden kohdatessa

TAJUA MUT!
STOPPI NUORTEN POMPOTTELULLE

Tajua Mut! -toimintamalli turvallisuusnäkökulmasta

- Toimintamallin avulla **voidaan vahvistaa kaupungin strategisia tavoitteita syrjäytymisen ehkäisyssä ja nuorten hyvinvoinnin tukemisessa**, jotta nuoret ja perheet saavat tarvitsemansa avun ja tuen ajallaan.
- **Nuorelle ja heidän perheilleen tuki saadaan varhaisemmassa vaiheessa.**
- **Rajapinnat ja yhteistyö toimii** eri hallintokuntien ja sektorien toimijoiden välillä.

- **Syrjäytyminen vähenee ja nuorten hyvinvointi lisääntyy.**

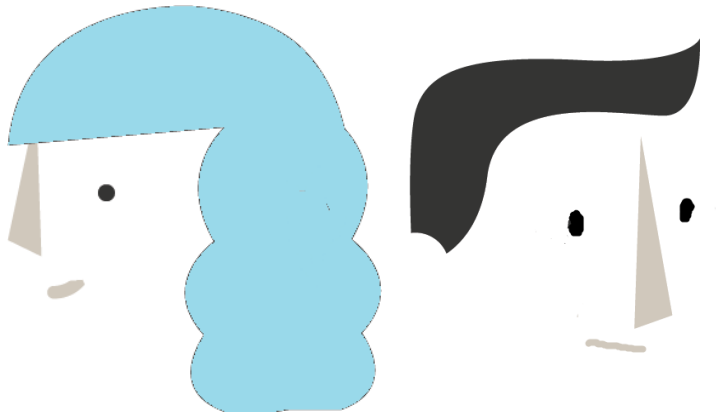
***"Tartutaan harmeihin,
ettei niistä
tule ongelmia."***

Vaikuttavuus

TAJUA MUT!
STOPPI NUORTEN POMPOTTELULLE

Toimintamallin vaikutuspiirissä 100 000 lasta ja nuorta (13-29 v.)

- Tällä hetkellä toimintamalli on käytössä kuudessa kunnassa: Espoossa, Keravalla, Riihimäellä, Mikkelissä, Nivalassa ja Tuusulassa. (Nivalan koulutukset ovat alkamassa.)

**nuoria
X 100 000**

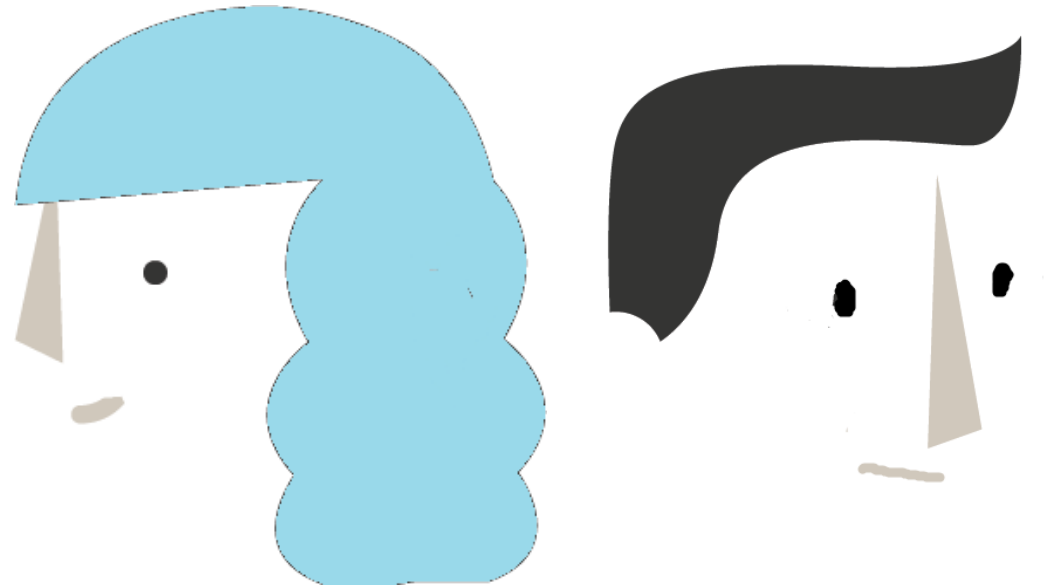

**koulutettuja
X 4500**

Entä jos Tajua Mut! olisi kansallinen malli?

Nuoret liikkuvat yli kuntarajojen. Tajua Mut! mahdollistaa kuntarajojen yli tehtävän ilmoittamisen ja yhteistyön.

- maakunnat
- oppilaitokset

nuoria 13-29 v.
X 1 100 000

Ammattilaisen näkökulma sairaanhoidajan puheenvuoro

TAJUA MUT!
STOPPI NUORTEN POMPOTTELULLE

<https://drive.google.com/open?id=1pmzqWzsM1GZOvFx7J7E6vacUAE1lcJd7>

Onnistumiset yhteistyökumppaneiden näkökulmasta

Lähde: Vaikuttavuustutkimukset 2015, 2016 ja 2017

- Edesauttaa nuoren varhaisen tuen toteutumista
- Nuoret ovat saaneet apua.
- Toimintamalli on lisännyt tiiviimpää vuorovaikutusta eri toimijoiden välillä.
- Toimintamalli on vähentänyt henkilösidonnaisuutta yhteistyön osalta.
- Vähentänyt nuoren pompottelua palvelusta toiseen.
- Mahdollistanut räätälöidyn avun.
- Vähentänyt päällekkäistä työtä.
- Toimintamallia pystytään soveltamaan joustavasti eri organisaatioissa ja siitä on saatu aidosti omaa työtä hyödyttävä väline.

TAJUA MUT!
STOPPI NUORTEN POMPOTTELULLE

Vahvuudet yhteistyökumppaneiden näkökulmasta

TAJUA MUT!
STOPPI NUORTEN POMPOTTELULLE

- Helppous: teknisesti ja kynnys matala.
- Nopeus, ketteruus
- Antaa keinoja.
- Yhdistää ammattilaisia.
- Otetaan aina yhteys nuoreen: varhainen tuki pienissä ja isoissa asioissa
- Ei turhaa jonottamista
- nuorelle voi luvata yhteydenoton
- vasteaika ilmoituksesta yhteydenottoon 5 arkipäivää

Verkosto-esimerkki: Koulutetut organisaatiot Keravalla

Terveyspalvelut:

- Terveydenhoitajat, terveyskeskus
- Fysioterapeutit
- Lääkärit
- Lääkärit/hallinto
- Lapsipsykologit
- Terveydenhoitajat
- Puheterapeutit
- Suuhygienistit
- Toimintaterapeutit
- Kouluterveydenhuolto
- Neuvola
 - ✓ neuvolan hoitajat
- Suun terveydenhuolto
 - ✓ hammaslääkärit
 - ✓ suuhygienistit

Sosiaalipalvelut

- Aikuissosiaalityö
- Sosiaalityö, nuoret
- Sosiaalipäivystys

- Lastensuojelu
- Jälkihuolto
- Lastensuojelun perhetyö
- Perheneuvola
- Nuorten talo
- Mielenterveys- ja päihdepalvelut
 - ✓ kotikuntoutus
 - ✓ perheitä tukevat palvelut
- Työllisyysyksikkö
 - ✓ perheitä tukevat palvelut
- Maahanmuuttajapalvelut
 - ✓ Toimintakeskus Topaasi
- Asuntopalvelut Nikkarinkruunu

Nuorisopalvelut

- Nuorisotilat Elzu ja Tunneli
- Erityisnuorisotyö
- Etsivä nuorisotyö
- Nuorten työpaja Jenga
- Liikkuva nuorisotila Kerbiili
- Hallinto

Vapaa-aikapalvelut

- Kirjasto

Oppilaitokset

- Keuda
 - ✓ Keskikadun toimipiste: opettajat ja oppilashuolto
 - ✓ oppisopimuskeskus
 - ✓ Sarviniitynkadun toimipiste-opettajat ja oppilashuolto
 - ✓ Tuusula, Kirkkotie: opettajat ja oppilashuolto
 - ✓ Wärtsilänkatu 7:n toimipiste (osa): opettajat ja oppilashuolto
- Seurakuntaopisto
 - ✓ Järvenpään kampus: opettajat ja oppilashuolto
- Laurean ammattikorkeakoulu
 - ✓ muutama opettaja

Muut

- Keravan lähipoliisi
- Kela

- TE-Palvelut
- Keravan seurakunta

3. sektori

- Keski-Uudenmaan Nuorisoesityöryhmä Kuna
- Keravan kuvataidekoulu
- Keravan tanssiopisto
- Keravan musiikkiopisto
- KP-75 (jalkapalloseura)
- TTC Boom (mailapeliseura)
- Keravan Urheilijat
- Suomen Punainen risti
- Yhtenäinen Ahjo ry/Ahjon Palje
- Partio
 - ✓ Eräkamut ry
 - ✓ Hiiden Hittavaiset
 - ✓ Keravan Korvenpojat

Tulokset Keravalta 2015 –1/2018:

koulutettua ammattilaista

380

nuorista tehdyt ilmoitukset tietojärjestelmän kautta

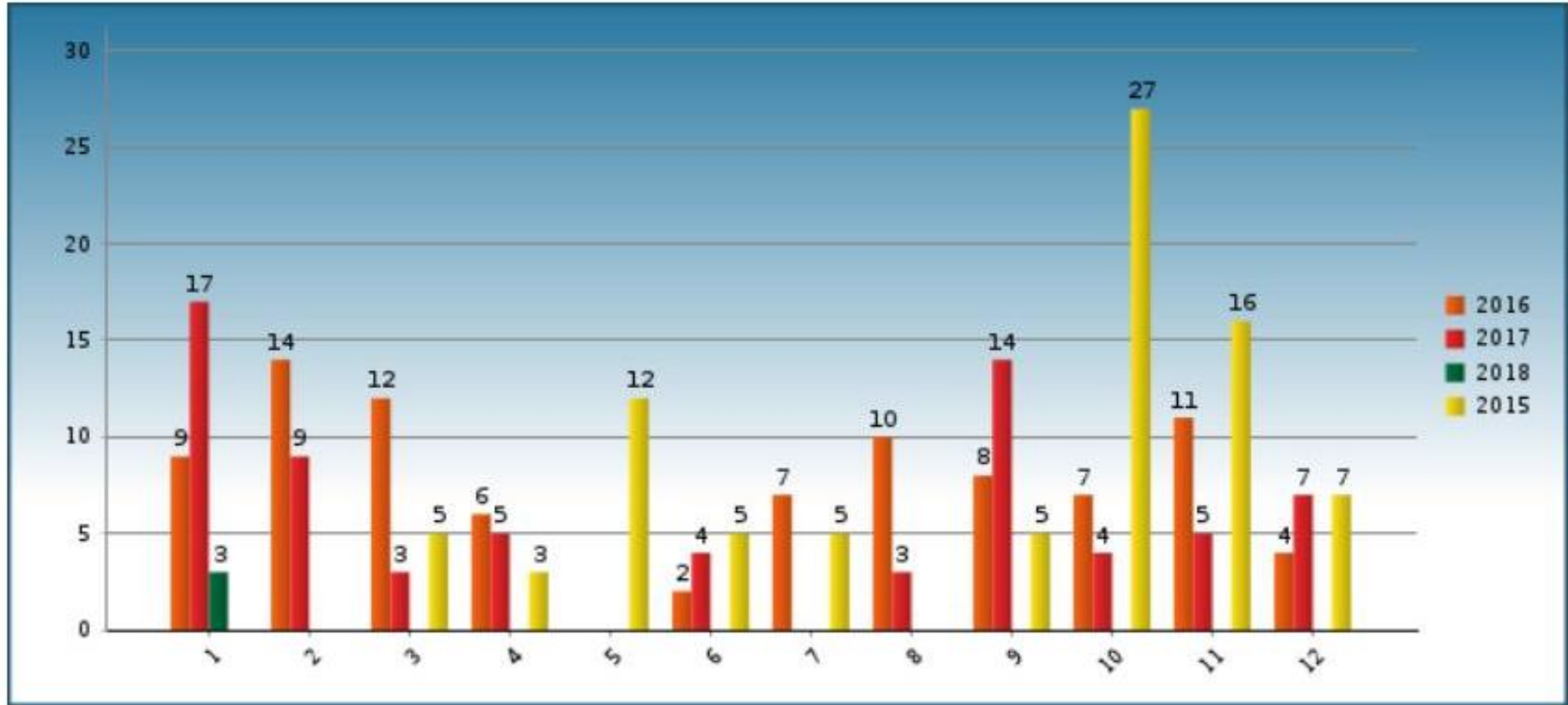
250

TAJUA MUT!
STOPPI NUORTEN POMPOTTELULLE

TAJUA MUT!

Yhteydenotot kuukausittain 2015 – 1/2018

TAJUA MUT!
STOPPI NUORTEN POMPOTTELULLE

Tajua Mut! -toimintamallin opit Keravalta

(yhteenveto v. 2016 tutkimuksesta)

TAJUA MUT!
STOPPI NUORTEN POMPOTTELULLE

1. NUOREN TAVOITTAMINEN ENNEN KUIN HÄN ”KATOAA”

Ota ”huolesi” puheeksi nuoren kanssa

2. LUOTTAMUSSUHTEEN RAKENTAMINEN

Tarvitaan hyvin tavallisia asioita: luottamusta, aikaa, pitkäjänteisyyttä ja kavereita

3. TUKITOIMET

Tarjotaan matalan kynnyksen tapa auttaa. Havaitaan tuen tarve ja löydetään nuorelle hänen tarvitsemansa palvelu/palvelut.

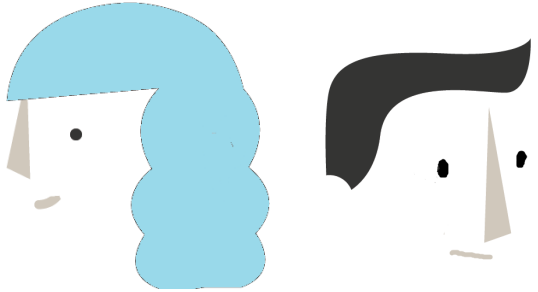
4. VERKOSTOPALAVERIT

Nuoren oma verkosto mukaan. Nuorilähtöisyys😊

Uusien toimintatapojen omaksumista.

Tajua Mut! asiakaslupaus

TAJUA MUT!
STOPPI NUORTEN POMPOTTELULLE

Nuorille

- ei jätetä yksin
- kuulluksi tuleminen
- aikaa nuorelle
- nuoren ehdoilla
- nuorella päätäntävalta
- ollaan samalla puolella

Ammattilaisille

- yhteydenotto 5 arkipäivän kuluessa ilmoituksesta
- jaettu huoli on puolikas huoli
- keino puuttua huoleen/ongelmaan
- tiiviimpi ja laajempi yhteistyöverkosto

Ota yhteyttä:

Mia Talikka

projektipäällikkö

kansallinen Tajua Mut! -toimintamalli

mia.talikka@kerava.fi

www.tajuamut.fi

Seuraa meitä

[@tajuamut](https://www.instagram.com/tajuamut)

TAJUA MUT!

STOPPI NUORTEN POMPOTTELULLE

